

twee werelden

Optimisme

T

Ivan Wolffers is arts en patiënt.

beeld: De Beeldredactie,
Erik van 't Woud

'Te optimistische kijk op kanker in de media', luidt de kop van een artikel in het Nederlands Tijdschrift voor Geneeskunde van twee weken geleden (NTvG 2010; 154: A2139). Daarbij is een zwart-witfoto van een begraafplaats te zien. Wat het spreekwoord ook zegt, over smaak valt heus wel te twisten.

Het artikel beschrijft een onderzoek naar twee jaargangen teksten uit de acht grootste kranten en de dertig belangrijkste tijdschriften in de VS. En ach, ach, wat doen die journalisten het toch beroerd. In 32 procent van hun artikelen gaat het over genezing of zelfs het overleven van kanker en in maar 8 procent over doodgaan aan kanker.

Van wie hebben de journalisten dat dan wel gehoord? We weten toch ondertussen dat geneesmiddelenproducenten tegenwoordig niet alleen maar artsen bestoken met informatie over hun producten, maar ook de media? Uit analyse van persberichten die de farmaceutische industrie rondstuurt blijkt dat die bijzonder onevenwichtig zijn. Vol overdreven claims over de werkzaamheid van hun middel. Als je kritiek wilt hebben moet je daar de pijlen op richten.

En ook op de artsen die zich als onderzoeker in laten zetten, en hun praatje houden – maar al te vaak samen met de copywriter van de producent geschreven – op een congres waar geen peer review heeft plaatsgevonden. Op die manier zijn ze medeverantwoordelijk voor het opgeklopte positivisme. Net als alle artsen die bij elke farmaceutische innovatie weer als jonge honden voorschrijven om pas jaren later te ontdekken hoe onterecht hun optimisme was.

Maar nee, een dergelijke verstandige opmerking over de belangrijkste nieuwsbronnen van journalisten ontbreekt.

Waarom zijn artsen zo coulant als het om hun eigen optimisme gaat, maar boren

ze datzelfde optimisme bij patiënten zo graag de grond in? Een optimisme dat een belangrijke functie kan hebben. Want hoewel de auteur van het NTvG-artikel ons maant goed te beseffen dat altijd nog 50 procent van de kankerpatiënten overlijdt, denk ik dat het ook leuk zou zijn als al die arme mensen eraan worden herinnerd dat kanker steeds meer een chronische ziekte is geworden en dat

50 procent van de patiënten er niet aan overlijdt. En dat ze echt nog even moeten proberen voluit te leven.

Toen ik na een jaar behandeld te zijn voor mijn prostaatkanker op een Amerikaanse website mijn gegevens invulde om te zien hoe groot de kans zou zijn dat ik tien jaar later nog in leven was en de resultaten enthousiast aan mijn uroloog meldde, vroeg hij: 'Ja, maar stond er ook bij in welke conditie?'

Fijn dat hij me even met beide benen op de grond wilde zetten. Dat is evidence-based geneeskunde, want uit onderzoek blijkt dat optimistische mensen even snel dood gaan aan kanker als pessimistische. Maar die eerste hebben wel meer lol aan hun leven gehad.

**Waarom boren artsen
optimisme bij patiënten
zo graag de grond in?**